

Антоніна Дем'янюк
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри освітології і педагогіки,
Західноукраїнський національний університет*
Валентина Лесів
*директор Тернопільського закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 5
Тернопільської міської ради*

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В останні роки технології дистанційного навчання стали невід'ємною частиною освітнього процесу на всіх рівнях, включаючи дошкільну освіту. Цей процес був значно прискорений пандемією COVID-19 в світі та воєнним станом в Україні, що змусило заклади освіти шукати альтернативні методи навчання для забезпечення безпеки й безперервності освіти. Отже, сучасні умови вимагають гнучкості та адаптивності в усіх сферах життя, включаючи освіту. Традиційні методи навчання в дошкільних закладах не завжди можуть забезпечити необхідний рівень інтерактивності та індивідуального підходу до кожної дитини. Технології дистанційного навчання дозволяють створити більш різноманітне, гнучке та безпечне освітнє середовище, яке може адаптуватися до індивідуальних потреб кожної дитини, забезпечуючи їй оптимальні умови для розвитку. У зв'язку з цим, дослідження і впровадження в практичну діяльність технологій дистанційного навчання в закладах дошкільної освіти набуло нової актуальності та важливості.

Сутність дистанційної організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти полягає у забезпеченні взаємодії між вихователями, дітьми та батьками. Це дозволяє враховувати індивідуальні особливості дітей, сприяти їх всебічному розвитку та підготувати до навчання в Новій українській школі, залучаючи батьків до процесу навчання і виховання [3]. Важливо відмітити, що в Україні з метою розвитку дистанційної освіти розроблено та законодавчо регламентовано засади її організації, що можна систематизувати наступним чином [1; 2]:

- Закон України «Про освіту» (2017). У статті 9 визначено, що однією з форм здобуття освіти є дистанційна форма, яка передбачає індивідуалізований процес навчання за допомогою сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.
- Лист МОНУ № 1/9-666 (27.09.2010) «Про організацію роботи з дітьми п'ятирічного віку» наголошує на важливості розроблення та запровадження медіа-освіти, створення інформаційних дошкільних програм, включаючи «Електронну пошту для батьків» з питань розвитку дітей п'ятирічного віку.
- Положення МОНмолодьспорт про електронні освітні ресурси (01.10.2012) регулює використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі.
- Положення про дистанційне навчання (2013). Встановлено основні принципи та підходи до організації дистанційного навчання в освітніх закладах України.
- Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України № 234 та зареєстрований в

Міністерстві юстиції України 14 квітня 2016 № 563/28693. Регулює вимоги до розпорядку дня, навчання, організації життєдіяльності та рухової активності дітей. Зокрема, перегляд розважальних телепередач, мультфільмів і діафільмів для дітей дошкільного віку допускається не частіше одного разу на день, з тривалістю не більше 20 хвилин для дітей 3–4 років і 30 хвилин для дітей 5–6 років.

- Лист МОНУ № 1/9-546 (11.10.2017) «Методичні рекомендації щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців» зазначає, що оперативно обмінюватися інформацією з батьками найзручніше через Інтернет. Рекомендується використання сторінок сайтів закладів дошкільної освіти, електронне листування, онлайн-спілкування у закритих групах в соціальних мережах тощо.

- Методичні рекомендації МОН щодо здійснення освітньої діяльності з питань дошкільної освіти на період дії правового режиму воєнного стану (02.04.2022). Визначено, що під час воєнного стану в організації освітнього процесу з дітьми будь-якої вікової групи наскрізною має бути ідея солідарної відповідальності держави, громади, родини, фахівців педагогічної освіти та інших професій, причетних до піклування, догляду та розвитку дітей раннього і дошкільного віку. Особливо актуальним є налагодження зв'язків та підтримка педагогічного партнерства закладів дошкільної освіти з батьками вихованців та представниками територіальних громад.

Отже, дистанційне навчання в закладах дошкільної освіти реалізується різними способами. У дошкільних закладах взаємодія з родинами при впровадженні дистанційної освіти можлива у форматі «педагог – батьки – дитина». Це обумовлено тим, що у дітей ще не сформовані багато навичок, таких як самостійне читання, робота з інформаційно-комунікаційними технологіями і самоорганізація.

Технології дистанційного навчання передбачають застосування різноманітних інструментів для ефективного спілкування та навчання дітей. Кожен з інструментів має свої переваги та особливості, що дозволяють адаптувати освітній процес до потреб дітей дошкільного віку. Використання технологій дистанційного навчання сприяє створенню інтерактивного та різноманітного освітнього середовища, яке підтримує активну взаємодію між педагогами, батьками та дітьми, забезпечуючи при цьому індивідуальний підхід і підтримку освітнього процесу на високому рівні та групуються наступним чином [2; 4]:

- Електронна пошта забезпечує передавання повідомлень у формі тексту, графіки, звуків та відео. Вона використовується для обміну інформацією між педагогами та батьками, надсилання навчальних матеріалів та отримання зворотного зв'язку щодо виконання завдань дітьми.

- Форум є платформою для обговорень, де модератор стимулює дискусії, задає питання і надає нову інформацію. Він дозволяє приєднувати файли певного розміру та об'єднувати кілька тематичних обговорень в один великий простір. Це ефективний спосіб обміну думками між педагогами, батьками та фахівцями.

- Чат забезпечує спілкування користувачів у режимі реального часу. Існує кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіо- та відеочат. Це дозволяє педагогам оперативно спілкуватися з батьками і дітьми, проводити онлайн-уроки та консультації.

- Відеоконференція проводиться у визначений день і час в режимі реального часу. Вона дозволяє проводити заняття у віддаленому форматі, де вихователь і діти можуть бачити один одного, що забезпечує ефект присутності та інтерактивну взаємодію.

- Блог є формою спілкування, де право на публікацію належить одній особі або групі людей. Для дошкільних закладів блог може стати платформою для педагогів, де вони діляться навчальними матеріалами, порадами та методиками, а також отримують зворотний зв'язок від батьків.

- Соціальні мережі дозволяють створювати закриті та відкриті канали, групи та чати для обговорення тем, завдань, проблем та обміну інформацією. Вони забезпечують швидке і зручне спілкування між педагогами, батьками та дітьми.

- Платформи для розміщення та перегляду відеоконтенту. Вихователі можуть створювати навчальні відео, які діти переглядатимуть у зручний для них час. Це дозволяє забезпечити гнучкість у навчанні та доступ до різноманітного контенту.

- Онлайн-платформи для створення інтерактивних ігор та вікторин (Kahoot, Quizizz). Використовуються для навчання через гру, що підходить для дітей дошкільного віку, залучаючи їх до активного навчання через ігрові елементи.

- Освітні вебсайти та додатки (ABCmouse, Starfall), які пропонують інтерактивні уроки, ігри та завдання для дошкільнят. Це дозволяє розвивати базові навички у дітей через інтерактивні заняття.

- Онлайн-дошки для спільної роботи (Padlet, Jamboard), де вихователі та діти можуть додавати нотатки, малюнки, зображення та інші матеріали. Це сприяє спільній роботі та візуалізації навчального матеріалу.

- Мобільні додатки (Learning Apps, Duolingo Kids), що пропонують навчальні ігри та завдання для дітей дошкільного віку. Це зручно для використання на різних пристроях та допомагає розвивати специфічні навички.

- Аудіоформат для навчання та розваги дітей (Storynory, Kids Listen). Вихователі можуть рекомендувати аудіокниги та подкасти для розвитку мовлення та слухового сприйняття.

Таким чином, застосування у практичній діяльності технологій дистанційного навчання в закладах дошкільної освіти забезпечує інтерактивність, доступність та індивідуальний підхід до навчання в безпечних умовах. Це сприяє активній взаємодії між педагогами, батьками та дітьми, підтримуючи освітній процес на високому рівні.

Отже, доцільно виокремити наступні технологічні та психологічні переваги застосування технологій дистанційного навчання в закладах дошкільної освіти:

- Технології дистанційного навчання відкривають доступ до широкого спектру освітніх ресурсів та інструментів, які можуть покращити освітній

процес. Використання інтерактивних платформ, відеоуроків, електронних книг та ігор сприяє розвитку когнітивних, мовних та соціальних навичок у дітей. Крім того, такі технології дозволяють легко відстежувати прогрес кожної дитини та своєчасно вносити необхідні корективи в освітній процес.

- Дистанційне навчання може також мати позитивний вплив на психологічний стан дітей. Зручне домашнє середовище може знизити рівень стресу та тривожності, які іноді виникають у дітей під час відвідування дитячих садків. Це, в свою чергу, сприяє більш ефективному засвоєнню знань та розвитку особистісних якостей.

Незважаючи на значні переваги, впровадження та розвиток дистанційного навчання в дошкільних закладах пов'язане з певними викликами. Одним із головних є забезпечення рівного доступу до технологій для всіх дітей, незалежно від соціально-економічного статусу їхніх сімей. Важливо також враховувати, що діти дошкільного віку потребують значної взаємодії з однолітками та педагогами для повноцінного соціального розвитку.

Розвиток та впровадження в практичну діяльність технологій дистанційного навчання в закладах дошкільної освіти є надзвичайно важливим завданням сучасної педагогіки. Це дозволяє створити більш гнучке, адаптивне та ефективне освітнє середовище, яке відповідає сучасним викликам і потребам. Розвиток і застосування таких технологій не тільки сприяє покращенню якості освіти, але й допомагає дітям отримати необхідні навички для успішного майбутнього в сучасному світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Н. Інструменти фасилітації як альтернатива діагностичним контрольним роботам. URL: <https://naurok.com.ua/organizaciya-distanciynogo-navchannya-cherez-pro-ktnu-diyalnist-v-zakladi-doshkilno-osviti-345775.html>
2. Дистанційна освіта для дошкільнят. URL: http://salt-ruo.edu.kh.ua/doshkiljna_osvita/rekomendacii_pedagogam/distancijna_osvita_dlya_doshkiljnyat/
3. Міщенко Л. Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти у дистанційному форматі (методичні рекомендації). URL: <https://ur0.jp/JAfy>
4. Пронякіна Т. Новітні ідеї та організація дистанційного навчання з дітьми середньої групи дошкільної установи. URL: <https://vseosvita.ua/library/novitni-idei-ta-orhanizatsiia-dystantsiinoho-navchannia-z-ditmy-serednoi-hrupy-doshkilnoi-ustanovy-700609.html>